

Sak til Landsmøte

Nr: (ikke tildelt)

Saksbehandler: Karine Svelle Mellqvist, Bård Eirik Ruud

Dato: 28.04.2023

Dok. nr. DM: 1320278

FOSSILFRIE INVESTERINGER I NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Forbundsstyret anbefaler landsmøtet å fatte følgende vedtak

Historikk:

Fylkesstyret i Oslo vedtok i sitt møte 18.04.23 å stille seg bak innholdet i saken, men støtter ikke vedtaksformuleringen. Saken oversendes til forbundsstyret og innarbeides i landsmøtesak: «Folkehelse og bærekraft».

Bakgrunn for saken:

De siste syv årene er de varmeste som noensinne er registrert (1). Klimaendringer truer med å undergrave de siste 50 årene med framskritt innen globale folkehelse (2). Det er bred vitenskapelig enighet om at klimaendringene i hovedsak skyldes forbruk av fossile energikilder (3). Store olje- og gasselskaper registrerer rekordoverskudd (1), mens klimaendringer truer livet til en milliard barn i verden, i følge en rapport fra Unicef (4). Sårbare grupper og de som historisk sett bærer minst ansvar, rammes hardest (4,5).

Å erstatte fossile energikilder med ren energi vil gi omfattende helsegevinster, fordi alle ledd i "livssyklusen" til fossil energi har vist seg å ha alvorlig helsekonsekvenser (utvinning, raffinering, produksjon av biprodukter, transport, distribusjon, forbrenning, og deponering av avfallsprodukter) (5).

NSFs økte fokuset på bærekraft i 2019

Landsmøte i NSF vedtok i 2019 følgende punkt i sitt prinsippprogram: "Hensynet til klima, miljø og bærekraftig utvikling lokalt, nasjonalt og internasjonalt skal ligge til grunn for all aktivitet i helsetjenesten". Under innsatsområder ble det vedtatt "at FN sine bærekraftsmål innlemmes i alle aktuelle politiske løp i NSF" og "at NSF blir en aktiv aktør som synliggjør sammenhengen mellom folkehelse og klima."

Etikk og investeringer

NSF har etiske prinsipper for plassering av kapital. Investeringer skal ikke gå på bekostning av NSFs samfunnsansvar. Det plasseres derfor ikke kapital i fond som inneholder virksomheter som jobber innenfor eller assosieres nært med alkoholindustri, tobakksindustri, sexindustri eller våpenindustri. NSFs retningslinjer er underlagt "FNs Global Compact", som

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Telefon 02409
www.nsf.no

Org.nr: NO 960 893 506 MVA
Fakturaadresse: faktura@nsf.no

utelukker de mest forurensende aktørene i fossil industri, men ikke fossile virksomheter på generell basis (6).

Sykepleiernes pensjonspenger forvaltes av pensjonsleverandørene KLP, Oslo pensjonsforsikring og Statens pensjonskasse. Våre pensjonspenger utgjør betydelige summer. Bare KLP forvalter 790 milliarder pensjonskroner (7).

Fossilfri investeringsstrategi

Å trekke investeringer ut av en industri er en kjent metode for å gjøre aktiviteten det gjelder mindre sosialt akseptabel. Den er tidligere brukt mot tobakksindustri og våpenindustri. På engelsk omtales denne metoden som divestment (6). KLP har tidligere trukket seg ut av investeringer i tobakksindustri blant annet etter press fra helseforetak (7). Organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og selskaper over hele verden har de siste årene valgt å trekke kapitalen helt eller delvis ut av fossil energi, til sammen over 40 tusen milliarder amerikanske dollar (8). Tidsskriftet British Medical Journal lanserte «The BMJ divestment campaign» i 2020. Kampanjen oppfordrer både helsepersonell og helseorganisasjoner til å «investere i menneskeheten» i stedet for i helseskadelig industri (9). Legeforeningen vedtok i 2021 sin fossilfrie investeringsstrategi (10).

Oppsummering

Å unngå investeringer i fossile energikilder

- er antagelig det største enkelttiltaket NSF kan gjøre for klimasaken
- er en solidarisk handling overfor sårbare grupper/samfunn
- kan forstås som sykdomsforebyggende innsats i utvidet forstand
- sender et tydelig signal om at NSF tar sammenhengen mellom klimaendringer og helse på alvor
- vil være et steg mot å bli en klimavennlig organisasjon
- er i tråd med NSFes eget prinsippprogram og innsatsområder vedtatt i 2019

Forslag til vedtak

1. Norsk Sykepleierforbund skal umiddelbart begynne prosessen med å trekke sine investeringer ut av selskaper som baserer sin virksomhet på utvinning, produksjon, foredling og/eller distribusjon av fossile energikilder, eller som besitter store fossile energireserver. Fossil energi går inn i kapitalforvaltningsstrategien under punktet "Investeringer skal ikke gå på bekostning av NSFes samfunnsansvar".
2. Norsk Sykepleierforbund skal jobbe for at sykepleieres pensjonspenger (pensjonsleverandørene KLP, Oslo pensjonsforsikring og Statens pensjonskasse) ikke investeres i selskaper som baserer sin virksomhet på utvinning, produksjon, foredling og/eller distribusjon av fossile energikilder, eller som besitter store fossile energireserver.

Referanser

1. [https://www.thelancet.com/article/S0140-6736\(22\)01540-9/fulltext#seccestitle10](https://www.thelancet.com/article/S0140-6736(22)01540-9/fulltext#seccestitle10)
2. <https://www.lancetcountdown.org/about-us/>
3. [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(20\)32290-X/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(20)32290-X/fulltext)
4. <https://www.unicef.org/reports/climate-crisis-child-rights-crisis>
5. <https://fossilfueltreaty.org/health-letter>

6. <https://www.legenesklimaaksjon.no/2021/03/14/fossilfrie-investeringer-i-legeforeningen/>
7. <https://www.klp.no/om-klp/samfunnsansvar/pensjonspengene-blir-strengere-nar-de-ma>
8. <https://gofossilfree.org/divestment/commitments/>
9. <https://www.bmj.com/content/368/bmj.m167>
10. <https://tidsskriftet.no/2021/11/debatt/legenes-penger-ma-ut-av-fossil-energi>

Vurdering: (nytt forslag)

Har saken konsekvenser for våre vedtekter?

Har saken økonomiske konsekvenser?

Landsmøtets endelige vedtak: (Når saken arkiveres)

Vedlegg: